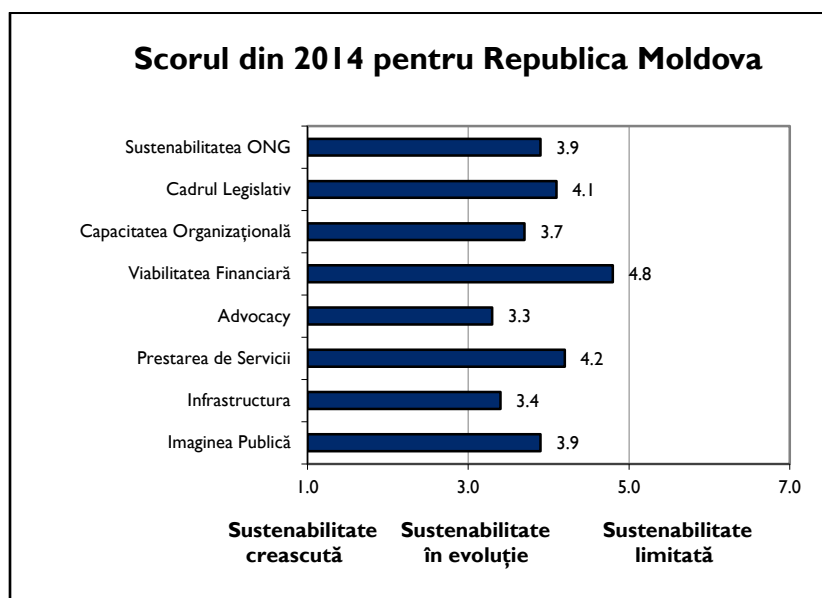

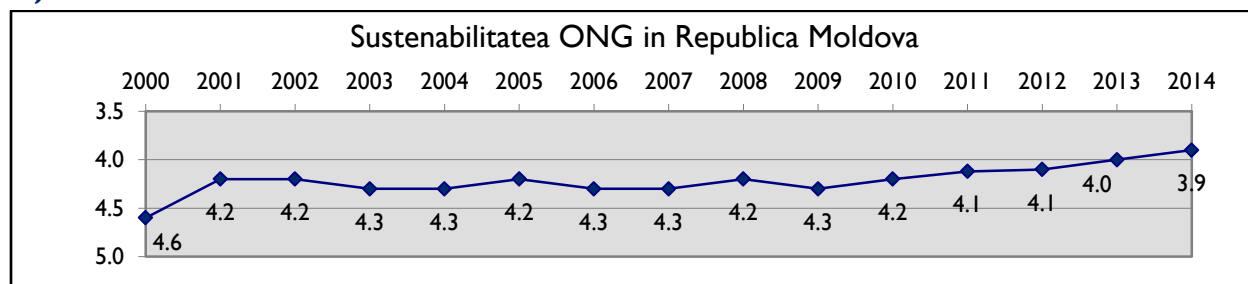

INDEXUL SUSTENABILITĂȚII ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE 2014 – REPUBLICA MOLDOVA

Junie 2015

SUSTENABILITATEA ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE: 3,9

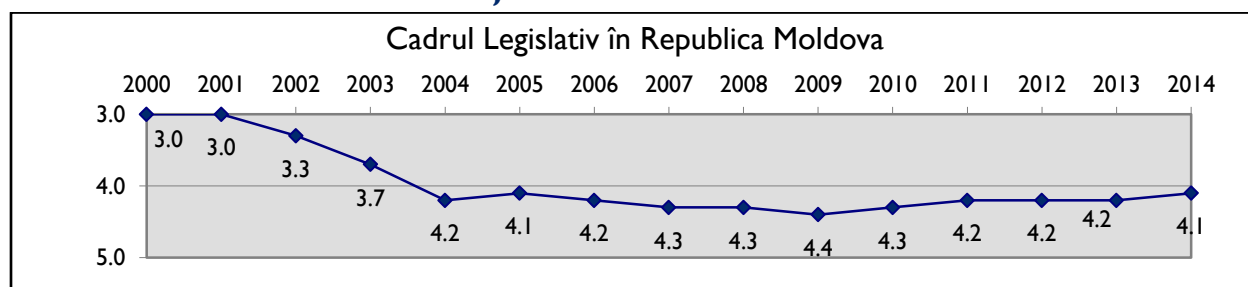
Republica Moldova a semnat și a ratificat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană (UE), în luna iunie 2014, fapt ce ar putea accelera asocierea politică și integrarea economică a Moldovei în spațiul european. De asemenea, ar putea contribui la ameliorarea cadrului legislativ care reglementează organizațiile societății civile (OSC-urile) și unele aspecte sociale, rezultat al tendinței Moldovei spre racordarea și armonizarea cadrului normativ la standardele și principiile europene.

În luna noiembrie au avut loc alegeri parlamentare generale în Republica Moldova. OSC-urile au inițiat mai multe campanii de profil, prin care se solicita alegeri transparente, democratice și corecte. De asemenea, s-au demarat campanii vaste de informare și educație civică în perioada pre electorală și monitorizarea propriu-zisă a alegerilor. Perioada electorală a oferit OSC-urilor posibilitatea de a promova valorile europene și progresele Moldovei pe calea integrării europene. Societatea civilă a venit cu informații neafiliate politic și nepărțitoare prin Rapoarte de monitorizare a alegerilor, publicate de Promo-Lex și Institutul pentru Drepturile Omului (IDOM), care au prezentat încălcările și abaterile de la legislația electorală în procesul pre și electoral din partea partidelor politice.

În parcursul anului, Guvernul a continuat implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru anii 2012-2015. Ca urmare, OSC-urile au putut menține un dialog activ cu autoritățile și au continuat să consolideze participarea cetățenilor la procesul de consultări privind numeroase modificări ale unor legi și politici, inclusiv Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea fundațiilor, Legea celor 2%, Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, precum și pachetul de legi anti corupționale. Intens s-a dezbătut, s-a promovat într-un dialog politic cu direcțiile ministeriale responsabile, proiectul de lege cu privire la participarea femeilor în procesul decizional. Reprezentanții OSC-urilor au pledat cu insistență pentru o cotă minimă de 40% de reprezentare a femeilor în structurile de guvernare, în opoziția celor 30% propuse inițial prin proiectul de lege. Clubul Politic al Femeilor 50/50, Coaliția Nediscriminare, Consiliul Național de Participare au realizat un șir de acțiuni de promovare a cotei minime de 40% de participare a femeilor în procesul decizional.

În anul 2014 Ministerul Justiției a înregistrat cu 998 OSC-uri mai puține în comparație cu anul 2013. În octombrie 2014, în Registrul de Stat al Organizațiilor Necomerciale erau înregistrate 9225 de OSC-uri. Acest număr include fundațiile, asociațiile obștești, instituțiile private și organizațiile religioase care sunt înregistrate la Ministerul Justiției (nivel național) și nu cuprinde numărul de organizații înregistrate la nivel local de către administrațiile publice locale. Prin urmare, o statistică clară și exactă a numărului total al OSC-urilor legal înregistrate și efectiv active este necunoscut.

CADRUL LEGISLATIV: 4,1

Cadrul legislativ al OSC-urilor a evoluat în 2014. Au fost adoptate noi acte legislative și normative, iar implementarea legilor existente s-a îmbunătățit prin crearea mecanismelor și pârgurilor necesare.

În mai 2014 s-au adus modificări la Codul Civil, care vizează înregistrarea și reînregistrarea persoanelor juridice, inclusiv OSC-urilor. De exemplu, prin aceste modificări s-a simplificat și s-au micșorat termenii ai procesului de dizolvare a persoanelor juridice, inclusiv asociațiilor, de la doi ani la cel mult patru luni. Realizare semnificativă pentru OSC-uri.

Pe baza dezbaterilor publice inițiate în anul 2013, în 2014 Ministerul Justiției a elaborat modificări la Legea cu privire la asociațiile obștești și la Legea fundațiilor. Acestea vor fi prezentate Parlamentului pentru examinare

în 2015. Proiectul modificărilor la Legea cu privire la asociațiile obștești propune, printre altele, creșterea numărului de fondatori de la doi la trei, prevede noi cerințe de raportare și solicită crearea unui registru electronic al OSC-urilor cu statut de utilitate publică, pentru a eficientiza implementarea Legii celor 2% din anul 2016.

În anul 2014, Ministerul Justiției a mai inițiat proiectul-pilot Ghișeu Unic pentru Direcția Organizații Necomerciale, care va recepționa cererile de înregistrare a OSC-urilor și de modificare a statutelor OSC-urilor. Prin acest ghișeu unic, Ministerul Justiției planifică reducerea timpului de examinare a cererilor și de emitere a documentelor, asigurând totodată mai multă transparență în gestionarea dosarelor de înregistrare a OSC-urilor și eliminând interacțiunea directă dintre solicitanți și funcționarii responsabili de înregistrare, pentru a preveni actele de corupție. Deși trebuia să înceapă să funcționeze din iulie 2014, ghișeul unic nu și-a început încă activitatea nici spre sfârșitul anului 2014. Astfel, procedurile de înregistrare, modificare a statutului și lichidare au rămas aceleași în anul 2014, adică înregistrarea unei OSC încă mai putea dura 30 de zile, dar de regulă mult mai mult, necesitând și una sau mai multe deplasări la Ministrul Justiției în capitală.

Deși Legea cu privire la voluntariat a fost aprobată încă în 2010, Ministerul Tineretului și Sportului a creat abia în 2014 Comisia de certificare a instituțiilor gazdă. Din anul 2015, această Comisie va răspunde de eliberarea certificatelor pentru OSC-urile gazdă care recrutează voluntari pe o durată mai mare de 20 de ore pe lună. Astfel, OSC-urile care găzduiesc voluntari vor avea dreptul să ofere stagii generale pentru studenții voluntari și să asigure evidențe documentate ale experienței în muncă pentru alți voluntari. Unele OSC-uri consideră că procesul de certificare propus este prea greoi, anevoios și de durată, una dintre multele condiții fiind și deținerea certificatului de utilitate publică, eliberat de către Ministerul Justiției, de comisia de certificare, procedură la fel de anevoioasă și dificilă.

În continuare OSC-urile din RM au posibilitatea de a acumula venituri din activitatea de întreprinzător, chiar dacă o lege specifică în acest sens nu există și se utilizează unele criterii de impozitare similare persoanelor juridice cu caracter lucrativ – sunt taxate cu impozit pe venit, au obligația de a deține aparat de casă, sau de a face plăți prin virament bancar. OSC-urile sunt scutite de impozitul pe venit pentru granturi. În iulie 2014, au fost aprobate modificările la Codul fiscal care stabilesc cadrul legal pentru ca persoanele fizice și juridice să poată dona 2 procente din impozitul lor pe venit către OSC-uri cu statut de utilitate publică. Pe lângă OSC-uri, modificările adoptate permit organizațiilor religioase să acceseze această finanțare fără vreo cerință de eligibilitate sau raportare. Guvernul nu a reușit să elaboreze în 2014 mecanismele de aplicare a Legii celor 2%, iar distribuirea impozitului pe venit a persoanelor fizice la propria dorință este planificată din anul 2016.

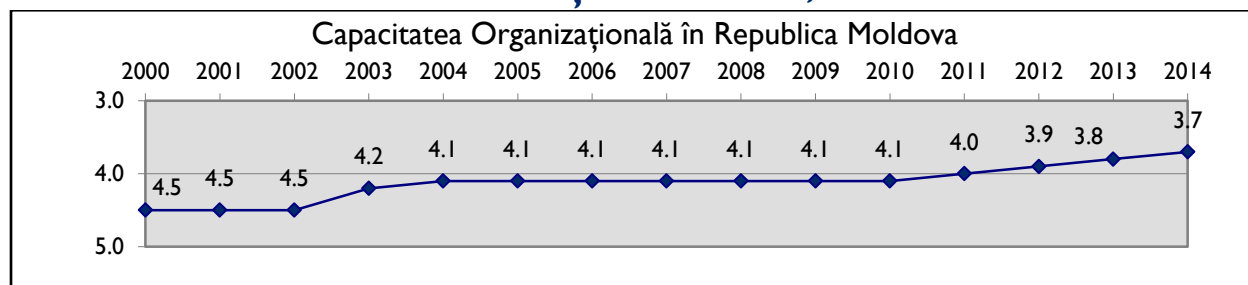
Orice OSC din Moldova poate obține venituri din furnizarea de bunuri și servicii, atâta timp cât acest lucru este stipulat clar în statutul său și nu contravine legislației. Urma că proiectul Legii privind antreprenorialul social, care a fost lansat în 2013 la inițiativa societății civile, va fi discutat în Parlament în 2014, dar a rămas în etapa de așteptare în timpul anului.

În octombrie 2014, Ministrul Culturii a aprobat Regulamentul cu privire la modul de finanțare din bugetul de stat a proiectelor culturale desfășurate de asociațiile obștești, care include procedurile prin care OSC-urile pot accesa fonduri publice pentru a implementa proiecte culturale, devenind astfel al treilea minister care adoptă reglementările interne de asigurare a finanțării pentru inițiative de proiect, inclusiv de către OSC-uri.

La sfârșitul lunii decembrie 2014, Ministerul Finanțelor a publicat o nouă versiune a Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale. Acest document prevede reguli mai clare privind managementul financiar și contabilitatea în sectorul asociativ și include modele pentru a facilita raportarea de către OSC-uri.

Prezentul INDEX cuprinde informația privind cadrul legislativ în sectorul OSC de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, incluzând regiunea Transnistreană și UTA-Gagauzia. Cu toate acestea, situația OSC-urilor din aceste regiuni este diferită. Spre exemplu, în regiunea Transnistreană situația organizațiilor este una incertă, pe motiv că există așa-zisa legislație în domeniul sectorului asociativ, care aduce OSC-urile din regiunea separatistă într-o poziție de subordonare față de autoproclamata guvernare. Cu toate acestea, OSC-urile din regiunea transnistreană activează în colaborare și cooperare cu cele din regiunea dreaptă a Nistrului. Spre deosebire de regiunea separatistă, OSC-urile din regiunea autonomă UTA- Gagauzia sunt într-un progres, deși încă lent, dar totuși progres. Centrul "Pro-Europa" din Comrat a inițiat dialogul cu autoritățile UTA-Gagauzia și a solicitat suport logistic în organizarea evenimentelor de promovare a acțiunilor pro europene. Chiar dacă autoritățile UTA-Gagauzia nu acordă suport financiar OSC-urilor din această regiune, acestea nici nu opun rezistență în funcționarea organizațiilor.

CAPACITATEA ORGANIZAȚIONALĂ: 3,7

Capacitatea organizațională a continuat să crească în 2014, deoarece OSC-urile au început să considere dezvoltarea organizațională drept o necesitate reală, nu doar o cerință a donatorilor. Acum, OSC-urile acordă mai multă atenție gestionării, regulilor și procedurilor interne, precum și distincțiilor corespunzătoare dintre funcțiile manageriale și administrative și funcțiile de guvernare. Totodată, OSC-urile au început să-și amelioreze legitimitatea prin implicarea reprezentanților autorităților publice locale, mediului de afaceri și comunității în guvernarea și managementul organizațional.

În 2014, FHI 360 și Centrul European pentru Drept Necomercial (ECNL) au lansat un nou program finanțat de USAID în Republica Moldova, care oferă asistență pentru dezvoltare organizațională OSC-urilor. De asemenea, Fundația Est-Europeană și Organizația Suedeză pentru Ajutor Umanitar Individual - Moldova au sprijinit în 2014 capacitățile organizaționale ale OSC-urilor, prin asistență la elaborarea politicilor interne, instruirea personalului și consolidarea abilităților profesionale. Ambasada Suediei și-a sporit susținerea financiară pentru dezvoltarea organizațională. Proiectele implementate de Centrul pentru Instruire și Consultanță Organizațională (CICO) privind buna guvernare au contribuit la dezvoltarea organizațională în anii 2013 și 2014. Ca urmare, aproximativ 20 de OSC-uri și-au elaborat propriile strategii organizaționale și alte politici interne, care le-au făcut mai durabile, dar și atractive pentru donatorii externi. Un efect esențial al acestor programe de consolidare a capacității organizaționale este că OSC-urile au început să facă publice prin intermediul rețelelor de socializare și site-urile rapoartele anuale și periodice, sporind astfel transparența financiară și vizibilitatea organizațională.

Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități (CAJPD) a elaborat un set de documente: statute, regulamente, politici și proceduri interne pentru organizațiile partenere care lucrează cu persoanele cu dificultăți fizice, în regiunea Transnistreană. Aceste documente au fost ulterior adoptate de șapte OSC-uri din această regiune.

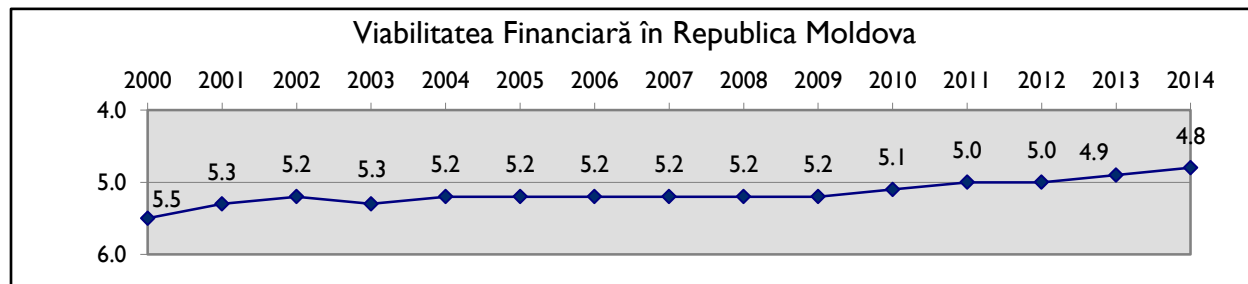
Atât donatorii, cât și OSC-urile declară că organizațiile nonguvernamentale se implică tot mai mult în misiuni mai specifice, pe baza experienței și competenței lor, iar OSC-urile care caută fonduri în afara domeniului lor de activitate sunt tot mai puține. Planificarea strategică a devenit mai necesară, pentru ca OSC-urile să demonstreze misiuni și domenii de activitate clare și stabile. Cu toate acestea, există încă un dezechilibru de dezvoltare organizațională între OSC-urile naționale și cele regionale sau locale, primele având capacități mai bune de planificare strategică datorită unui acces mai mare la programe de consolidare și dezvoltare.

Schimbări considerabile la nivel de management al resurselor umane în OSC-uri nu s-au înregistrat în 2014. Retenția personalului competent continuă să fie o problemă. Managerii OSC-urilor încheie, de obicei, contracte civile (de prestare servicii) cu persoane fizice, în loc să angajeze personal cu normă completă în baza legislației muncii. Astfel, mulți angajați nu beneficiază de asigurare socială și alte beneficii garantate de legislația muncii (pachet social). Majoritatea OSC-urilor din Moldova apelează la voluntari pentru a implementa programe și proiecte. Voluntariatul este reglementat prin Legea voluntariatului (2010) și regulamentele de aplicare adoptate de Ministerul Tineretului și Sportului.

OSC-urile păstrează structurile organizatorice impuse prin lege, inclusiv fondatori și membri, consilii de administrație sau de directori, precum și un președinte sau director executiv. Multe din aceste structuri sunt acum funcționale, dar unele continuă să existe doar formal. În 2014, mai multe OSC-uri și-au dezvoltat și structurat managementul organizațional pentru a promova buna guvernare. Mai există multe organizații ”de o persoană”, în care un singur om cumulează funcțiile de director, contabil și manager financiar.

În general, OSC-urile sunt bine dotate cu echipamente de birou esențiale (calculatoare, copiatoare, camere digitale). Unele OSC-uri includ în programele de consolidare a capacității linii bugetare de progres tehnic, ceea ce le permite să-și modernizeze echipamentele de birou. Accesul la e-mail și Internet a crescut, favorizat de serviciile online ieftine și rapide din țară, iar OSC-urile recurg la diverse rețele sociale pentru a-și spori vizibilitatea și transparența.

VIABILITATEA FINANCIARĂ: 4,8

Viabilitatea financiară a OSC-urilor s-a îmbunătățit în 2014. A sporit diversificarea resurselor financiare. În special instituțiile Guvernului au început să achiziționeze servicii de la OSC-uri și să le aloce mai multe resurse. În plus, s-a îmbunătățit cadrul legal pentru durabilitatea financiară a OSC-urilor, odată cu adoptarea modificărilor la Codul fiscal, care permit persoanelor fizice și juridice să doneze 2 procente din impozitul lor pe venit către OSC-uri cu statut de utilitate publică. Cu toate aceste inovații și progrese pe plan legislativ în domeniul financiar și de contabilitate al OSC-urilor, impactul acestora va fi palpabil abia către mijlocul anului 2016.

Principala sursă de finanțare pentru OSC-uri continuă să fie cea externă, care reprezintă 80-85 de procente din bugetele organizațiilor, conform rapoartelor donatorilor și ale OSC-urilor.

Cu toate acestea, în 2014, unele OSC-uri s-au axat mai mult pe surse alternative de finanțare, și anume fonduri guvernamentale și cele din sectorul privat. Pentru prima dată, trei ministere au apelat la OSC-uri pentru a presta servicii sociale conform Legii privind achizițiile publice și Legii privind contractarea serviciilor sociale. Modificările adoptate în anul 2013 permit OSC-urilor să concureze în calitate de candidați la licitațiile pentru achiziții publice în aceleași condiții ca și prestatorii de servicii orientați spre profit. Situație novatoare în acest domeniu, caci până acum organizațiile nu puteau concura pentru obținerea de granturi sau contracte din bugetul de stat. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a încheiat un contract cu Asociația Internațională "La Strada" pentru a lansa "Linia copilului". Ministerul Culturii a contractat Centrul "CONTACT" din Chișinău pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Socio-Economică a 14 administrații publice locale din țară. Ministerul Economiei a oferit granturi OSC-urilor din domeniul mediului pentru a promova eficiența energetică și a contribui la modificarea legislației relevante. Deși sumele alocate de ministere au fost destul de mici (aproximativ 500-1000 USD pe proiect), acesta este totuși un progres semnificativ în viabilitatea financiară a OSC-urilor din Moldova și creează un precedent pentru viitoarea cooperare între OSC-uri și structurile guvernamentale.

Mai există o altă modalitate de susținere din partea Guvernului. De exemplu, Compania Națională de Asigurare în Medicină acordă suport financiar Fundației Filantropice Medico – Socială „Angelus Moldova” în menținerea serviciilor paliative de îngrijire. Ministerul Tineretului și Sportului acordă în continuare granturi mici OSC-urilor de tineret, prin intermediul Fondului pentru Tineri, care activează în toate raioanele din Moldova.

Finanțarea din partea sectorului privat provine în special de la companiile de telecomunicații și susține acțiuni de caritate, de regulă, în timpul campaniilor organizate de Paști și de Crăciun.

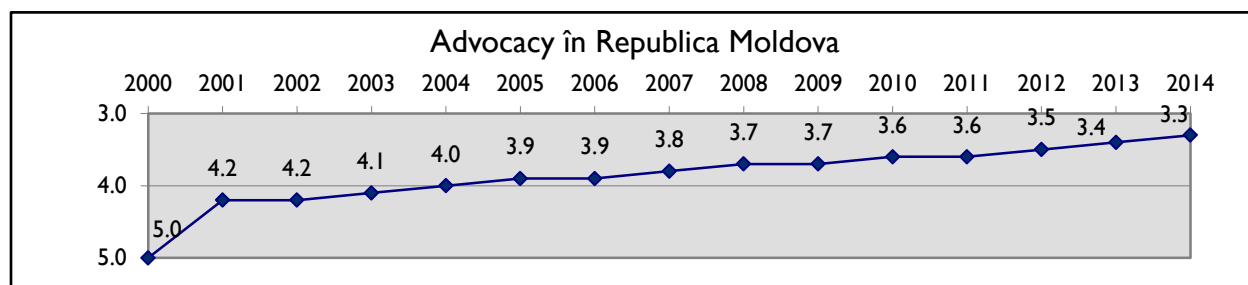
Fundația Est-Europeană din Moldova a alocat 300.000 de dolari pentru finanțarea a 9 OSC-uri în dezvoltarea antreprenoriatului social. OSC-urile Eco-Răzeni (s. Razeni, r. Ialoveni), Asociația Femeilor de Afaceri din Bălți, Agenția Habitat – Rezina, Asociația "Motivație" – Chișinău, Clubul Femeilor "Inspiratie" (s. Oxentea, r. Criuleni), Asociația "Mara Women", Centrul de Resurse pentru Tineri "Dacia" din Soroca, Asociația "Dorința" din or. Călărași, Fundația "Keystone International Moldova", cu suportul financiar al Fundației Est-Europene au dezvoltat servicii sociale prestate comunității, care v-a aduce resurse financiare alternative celor din granturi, după implementarea proiectelor.

În 2014, 7 Fonduri pentru Tineri au colectat 310.000 lei (circa 19.700 USD). Din această sumă, Fundația Est-Europeană a contribuit cu peste 58%, Guvernul a contribuit cu circa 12%, autoritățile locale au contribuit cu peste 22%, iar activitățile aducătoare de venit au reprezentat 8%.

Metodă tot mai de utilizată de către OSC-uri - cutiile și terminalele de donație. În anul 2014, numărul terminalelor pentru donații - care acordă posibilitate cetățenilor să facă donații într-un mod rapid și anonim - a crescut de la 3 la 6. De asemenea, OSC-urile organizează evenimente publice de colectare de fonduri. De exemplu, Asociația pentru Educație "Neumanist" a organizat un meci de fotbal caritabil, la care s-au colectat circa 1000 USD pentru a oferi o masă caldă vârstnicilor din raionul Strășeni.

În 2014, tot mai multe OSC-uri active au început să publice rapoarte financiare anuale și periodice, sporind astfel transparența și vizibilitatea financiară. Aceste eforturi rămân o prioritate redusă pentru restul reprezentanților sectorului. Totuși, noile condiții legale privind managementul financiar pentru toate persoanele juridice vor intra în vigoare în ianuarie 2015. Astfel, OSC-urile au instruit personalul financiar și au început să angajeze manageri financiari pentru a îndeplini noile cerințe. CICO rămâne lider în instruirea OSC-urilor privind managementul financiar și susține organizațiile în deprinderea noilor standarde de contabilitate prin intermediul de programe de instruire avansate și consultări individuale.

ADVOCACY: 3,3

Acțiunile de advocacy au înregistrat progrese semnificative în anul 2014. OSC-urile au devenit mai informate și mai competente în acțiunile de advocacy, datorită numeroaselor programe de dezvoltare organizațională. De exemplu, Centrul de Resurse Juridice, Centrul de Drept al Femeilor, Clinica Juridică Universitară Bălți, Centrul "La Strada", Institutul de Reforme Penale, Asociația Presei Independente au fost antrenate într-un curs intensiv de advocacy, finanțat de Programul USAID de consolidare a instituțiilor statului de drept. Aceste OSC-uri au elaborat strategii de advocacy și le-au aplicat cu succes. Unele din aceste organizații colaborează direct cu ministere și agenții de stat, referitor la legi, regulamente și strategii, cum ar fi strategiile publice privind tineretul la nivel local, un pachet de legi anticorupție, Legea asigurărilor sociale, precum și regulamentele serviciilor juridice prestate de avocații publici din cadrul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Ca urmare a acestor eforturi, OSC-urile și coalițiile din mass-media au derulat o campanie de jurnalism de investigație, prezentată pe www.moldovacurata.md, pentru a promova neadmiterea corupției în sectorul public și integritatea funcționarilor. La nivel local, peste 500 de OSC-uri au efectuat campanii extinse de advocacy și au colaborat cu administrațiile publice locale privind dezvoltarea regională, politicile pentru tineret, serviciile sociale și juridice gratuite, participarea cetățenilor la alegeri, monitorizarea activităților și deciziilor administrațiilor publice locale.

OSC-urile au monitorizat activ implementarea Legii privind transparența în procesul decizional, modificată în aprilie 2014, pentru a asigura un sistem de monitorizare a transparenței în luarea deciziilor publice și a introduce sancțiuni pentru funcționarii publici care nu-și respectă obligațiile și prezintă dubii în integritate. Potrivit datelor Consiliului Național pentru Participare (CNP), în 2014 CNP a avut consultări cu OSC-uri în 68% din toate deciziile luate de Guvern.

De asemenea, OSC-urile au susținut acțiunile împotriva corupției și conflictelor de interese, monitorizând administrațiile publice locale la nivel de achiziții publice. Alianța Anticorupție, în componența căreia intră 17 OSC-uri, și Consiliul Național pentru Participare au organizat conferințe de presă și au înaintat propuneri guvernamentale de a intensifica lucrul asupra proiectului cu privire la adoptarea modificărilor necesare prevenirii și combaterii corupției și conflictelor de interese. OSC-urile au solicitat public o transparență mai mare în privatizarea proprietății publice, inclusiv măsuri specifice de prevenire a corupției și ilegalităților comise în procesul de privatizare.

În primăvara - vara anului 2014, OSC-urile au militat cu succes pentru modificarea Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale. Modificările propuse de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei ar fi redus mult drepturile și alocațiile pentru mamele care au în îngrijire copii mai mici de trei ani. Un grup de advocacy format din OSC-uri, femei însărcinate și familii cu copii mici a desfășurat o campanie vastă, care a inclus un dialog intens cu Ministerul Muncii. Deși organizată într-un timp scurt, campania a dus la adoptarea prevederilor propuse de grup cu privire la indemnizațiile de maternitate și calculul acestora.

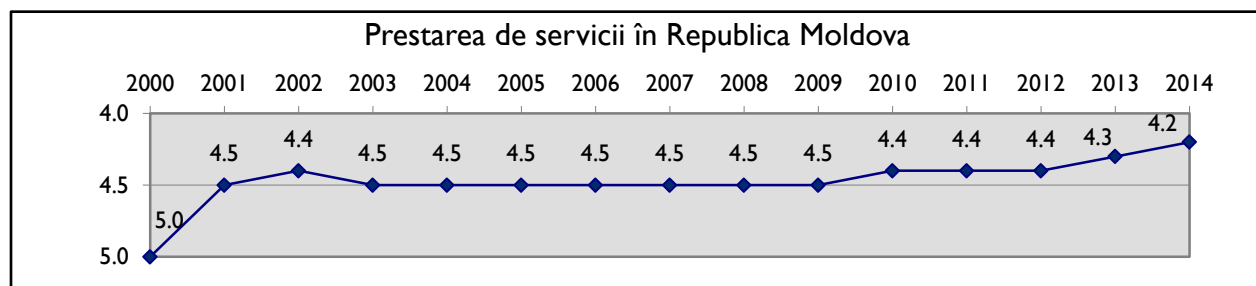
Acțiunile de advocacy care promovează beneficiile integrării Moldovei în UE au avut o importanță sporită în 2014, parțial fiind datorate și perioadei electorale. 50 de organizații au inițiat Platforma Pro-Europa, care a mobilizat un mare număr de persoane participante la flash-mob-uri și campanii de informare în toată țara, pentru o susținere mai mare a platformelor pro-europene la alegerile parlamentare generale. FHI 360 a lansat un program de susținere a contribuției societății civile la informarea și promovarea beneficiului procesului de integrare europeană a Moldovei, oferind granturi de până la 375.000 lei (circa 24.000 USD). În plus, Fundația Est-Europeană a susținut Programul de Suport Integrat pentru Reforme Inclusive și Dialog Democratic, care are scopul de a promova integrarea europeană a Moldovei în rândul partidelor de opoziție. Înainte de semnarea Acordului de Asociere, Fundația Est-Europeană a ajutat OSC-urile să formuleze recomandări la Planul de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere.

OSC-urile au dezbătut și au promovat intens, într-un dialog cu direcțiile ministeriale responsabile, proiectul de lege cu privire la participarea femeilor în procesul decizional. OSC-urile au pledat pentru regula ca 40% din funcțiile de conducere în structurile de guvernare să fie ocupate de femei, față de 30% propuse inițial de către Guvern. Clubul Politic al Femeilor 50/50, Coaliția Nediscriminare, Consiliul Național de Participare au realizat un șir de acțiuni de promovare a cotei de 40% pentru participarea femeilor în procesul decizional. Ca urmare, Parlamentul a introdus această modificare în proiectul de lege, care la sfârșitul anului era încă în curs de examinare.

În 2014, OSC-urile au contribuit activ la elaborarea actelor legislative și normative privind sectorul lor. De exemplu, OSC-urile au creat grupuri de discuție pentru modificarea prevederilor legale care permit persoanelor fizice și juridice să doneze 2 procente din impozitul lor pe venit către OSC-uri cu statut de utilitate publică, modificare aprobată de Parlament în iulie 2014. Pe baza dezbaterilor publice inițiate în anul 2013 și continuate în 2014, Ministerul Justiției a elaborat în vara anului 2014 noi versiuni ale Legii cu privire la asociațiile obștești și Legii fundațiilor.

Pentru a implementa Strategia privind Dezvoltarea Societății Civile, o Hotărâre a Guvernului a stabilit puncte focale pentru coordonarea politicilor privind societatea civilă în fiecare minister, iar informațiile de contact au fost postate pe site-ul Guvernului. Această realizare este un important pas înainte în îmbunătățirea comunicării dintre societatea civilă și autoritățile publice.

PRESTAREA DE SERVICII: 4,2

Prestarea de servicii s-a îmbunătățit în 2014. OSC-urile oferă o gamă variată de servicii comunitare pentru cetățeni. Printre acestea sunt servicii juridice gratuite în zonele izolate, servicii de îngrijire paliativă, servicii de educație și instruire vizând diverse grupuri sociale, inclusiv eforturi de informare a tinerilor despre HIV/SIDA și a comunităților de romi despre serviciile sociale disponibile.

În anul 2014 au fost diversificate domeniile de activitate a OSC-urilor. Multe OSC-uri caută noi domenii de activitate, inclusiv siguranța alimentelor. Fundația Est-Europeană din Moldova a susținut crearea a 3 Centre

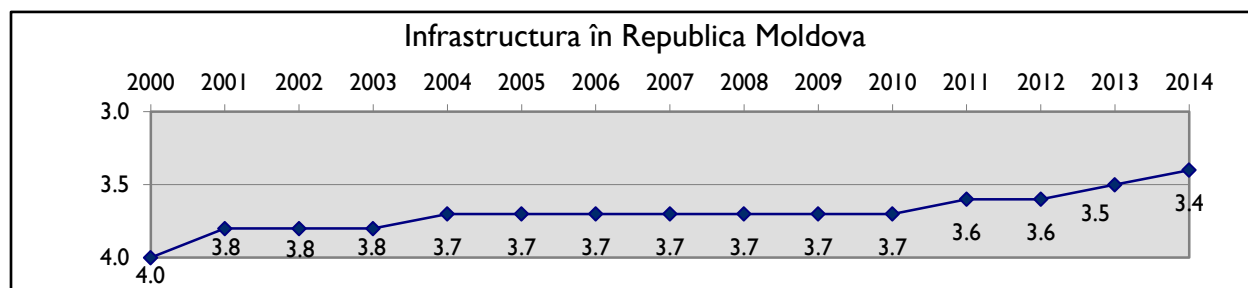
de Protecție a consumatorilor în domeniul securității alimentare, la Cahul, Comrat și Bălți. Activitatea acestor Centre este realizată în strânsă colaborare cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Legea cu privire la acreditarea prestatorilor de servicii sociale din anul 2012 solicită tuturor OSC-urilor care prestează servicii sociale să urmeze un proces de acreditare pentru a primi contracte din partea autorităților publice. Mai multe OSC-uri au parcurs procesul de acreditare în 2014, în general cu o reacție pozitivă.

Numeroase OSC-uri au implementat proiecte de antreprenoriat social pe întreg teritoriul țării. Asociația "Mara-Woman" a creat locuri de muncă pentru femeile din mediul rural, prin comercializarea produselor confecționate manual. Asociația Clinica Juridică din orașul Comrat (Găgăuzia) a lansat un proiect de colectare a becurilor și bateriilor uzate pentru reciclare. Asociația Obștească "CERTITUDINE" din Bălți a prestat servicii de reciclare a hârtiei, folosind veniturile pentru dezvoltare organizațională.

Guvernul recunoaște valoarea serviciilor prestate de OSC. Guvernul încheie contracte cu OSC-uri pentru servicii de sănătate, prevenirea traficului de ființe umane și mass-media. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a fost primul minister care a contractat serviciile unei OSC, prin parteneriatul cu Asociația Internațională "La Strada" pentru lansarea și funcționarea "Liniei copilului".

INFRASTRUCTURA: 3,4

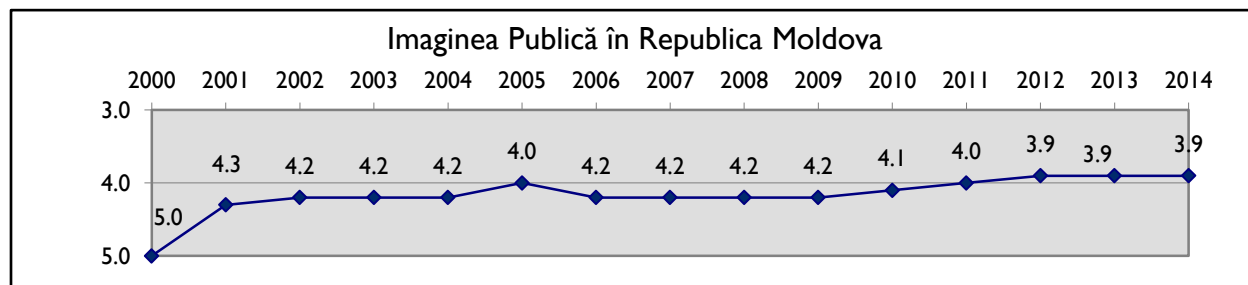
În 2014, infrastructura sectorului OSC a cunoscut o îmbunătățire, mai ales în dezvoltarea unor parteneriate intersectoriale de succes. De exemplu, câțiva agenți economici au inițiat proiecte de antreprenoriat care au susținut activitățile OSC-urilor și sustenabilitatea organizațională. OSC-urile au parteneriate foarte solide cu mass-media, implementând acțiuni și proiecte comune. De exemplu, Asociația presei libere și Ziarul de Gardă s-au implicat în jurnalism de investigație privind integritatea funcționarilor publici. OSC-urile au avut o bună colaborare și cu Guvernul.

În 2014, OSC-urile au avut acces la mai multe oportunități de instruire și dezvoltare. În colaborare cu Fundația Est-Europeană, Ministerul Tineretului și Sportului a susținut mai multe centre de resurse pentru tineri, prin intermediul Fondului pentru Tineri. Ca urmare, aproape în toate raioanele țării există acum centre de resurse pentru tineri, care oferă diverse tipuri de asistență inițiativelor tineretului, cum ar fi parteneriate cu mass-media, dezvoltare organizațională, planificare strategică. Deși aceste servicii erau orientate către OSC-uri și grupuri de inițiativă ale tinerilor, ele nu se limitează la aceste grupuri. De asemenea, în 2014 OSC-urile au avut acces mai mare la diverse instruirii de dezvoltare organizațională, pe teme precum managementul financiar, managementul resurselor umane, buna guvernare, elaborarea politicilor, strategii de implementare. De cele mai multe ori, aceste instruirii au fost organizate în orașele mari, dar totuși erau accesibile OSC-urilor regionale, datorită rambursării costurilor de transport. Pe lângă aceasta, civic.md rămâne una din cele mai active resurse de informații online pentru OSC-uri.

Cu finanțare din partea USAID, FHI 360 a lansat mai multe programe de granturi mari în 2014, pentru consolidarea sectorului societății civile. Prin aceste programe, peste 30 de organizații vor beneficia de granturi, alte resurse, precum și asistență tehnică pentru a-și îmbunătăți capacitățile organizaționale. Și organizațiile partenere ale beneficiarilor de granturi vor beneficia de acest program, impactul fiind extins astfel la circa 100 OSC-uri. OSC-urile destinate au misiuni diverse, inclusiv servicii pentru tineret, consolidarea capacității, asistență juridică, îngrijire socială și paliativă, protecția mediului, antreprenoriat social. Atât Fundația Est-Europeană, cât și Fundația Soros acordă asistență financiară OSC-urilor.

Coaliția pentru Dezvoltare Regională, creată în septembrie 2014 de către Centrul CONTACT Chișinău, are ca scop monitorizarea și perfecționarea cadrului legal ce reglementează activitatea economică în mediul rural, dar și promovarea politicilor europene orientate spre dezvoltarea economică și regională. În iunie 2014, 50 de OSC-uri au creat Platforma Pro-Europa pentru a promova integrarea europeană. Platforma a mobilizat un număr mare de persoane care au participat la flash-mob-uri și campanii de informare în toată țara, informând cetățenii și încurajând votanții pro-europeni să participe la alegerile parlamentare din noiembrie 2014. În decembrie a avut loc primul forum al ONG-urilor de mediu, o oportunitate pentru OSC-urile din acest domeniu să facă schimb de cunoștințe și experiență și să elaboreze un plan de advocacy pentru mediu.

IMAGINEA PUBLICĂ: 3,9

Imaginea publică a OSC-urilor nu s-a schimbat semnificativ în 2014. Totuși, OSC-urile au depus eforturi mai mari pentru a-și consolida imaginea, din cauza scandalului de delapidare de fonduri din 2013 în care au fost implicate 3 OSC-uri.

În 2014, mass-media a relatat activitatea anumitor asociații de tineret afiliate unor partide politice. Astfel s-a creat percepția că OSC-urile sunt afiliate partidelor și finanțate de politicieni, deci există pentru a promova platformele partidelor politice. Ziarele de investigație au promovat această opinie, publicând articole care reiau aceste afirmații. Ca răspuns, OSC-urile au început să devină mai transparente, comunicându-și clar misiunile, obiectivele, orientarea non-profit și nepartizană.

Ca și în anii precedenți, imaginea publică despre OSC-uri este împărțită. Mulți mai consideră că OSC-urile sunt "vânători de granturi". Totodată, activitățile și realizările OSC-urilor în domeniile legislației și politiciii în 2014 au demonstrat importanța și contribuția lor pozitivă la dezvoltarea țării. De asemenea, au existat reacții pozitive la proiectele sociale și serviciile OSC-urilor, care prezintă beneficii mai concrete și presupun o interacțiune mai bună cu cetățenii. Conform Barometrului Opiniei Publice publicat în noiembrie 2014, 27% din populație are încredere în OSC-uri, o creștere de un procent față de 2013.

S-a îmbunătățit și percepția OSC-urilor de către Guvern. După cum s-a menționat mai sus, în 2014 trei ministere au încheiat pentru prima dată contracte cu OSC-uri pentru prestarea de servicii. Sectorul economic, în special companiile de telecomunicații precum Moldtelecom, Orange Moldova și Moldcell, au colaborat cu OSC-urile la diverse proiecte sociale, cum ar fi colectarea de fonduri în scop de caritate la evenimente

organizate de Paști și de Crăciun. Această colaborare a promovat o imagine pozitivă a OSC-urilor în sectorul economic.

OSC-urile au depus mai multe eforturi pentru a-și promova vizibilitatea în 2014, în special online. Ele utilizează pe larg rețele sociale precum Facebook, deoarece sunt mai rentabile și mai eficiente decât site-urile proprii. OSC-urile creează și utilizează conturi pe rețelele de socializare, chiar și pentru proiecte și programe separate, pentru o promovare și vizibilitate maximă a imaginii.

Pe lângă aceasta, OSC-urile au organizat acțiunea CIVIC FEST MOLDOVA în 2014, cu finanțare de la Fundația Est-Europeană. Evenimentul de trei zile a evidențiat istorii de succes ale OSC-urilor, inclusiv cooperarea intersectorială eficientă și rezultativă. De asemenea, a oferit o platformă de discuții între OSC-uri, reprezentanți ai Parlamentului, Guvern și partidele politice, experți internaționali.

OSC-urile importante din Moldova au început să publice, pe site-urile lor și pe rețelele sociale, rapoarte anuale și periodice, sporind astfel transparența, vizibilitatea și credibilitatea.

Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile este un instrument analitic important care măsoară progresul sectorului civil din regiunile Europa Centrală și de Est și Eurasia. Indexul urmărește evoluția sectorului civil în douăzeci și nouă de țări în mai bine de optsprezece ani. Indexul examinează mediul general propice pentru societatea civilă, cu accent pe cadrul legislativ al organizațiilor societății civile, capacitatea organizațională, viabilitatea financiară, de advocacy, prestarea de servicii, infrastructura și imaginea publică. Fiecare dimensiune este evaluată prin intermediul unei scări cu șapte puncte, 1 indică un nivel foarte avansat de dezvoltare și 7 indică un nivel scăzut de dezvoltare. Indexul este elaborat de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, în parteneriat cu organizații locale din fiecare dintre țările analizate.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO), e-mail: info@management.md ; Tel.: (+373 22) 212 203; www.management.md

Versiunea în limba engleză a Indexului Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile 2014 pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia, poate fi accesată la adresa: <http://www.usaid.gov/europe-urasia-civil-society>